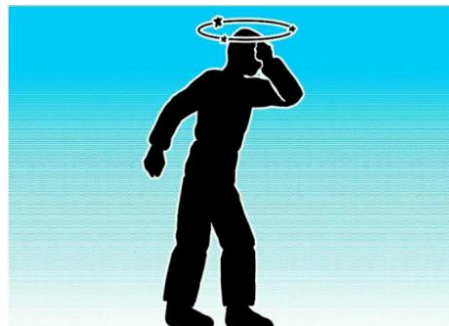

گاز گرفتگی

همه ساله در جهان خبرهای تلخی از مرگ و مسمومیت افراد بر اثر استشمام گاز کربن مونوکسید منتشر می شود اما با رعایت نکات ایمنی می توان از بروز مسمومیت جلوگیری کرد و به افرادی که دچار مسمومیت شده اند کمک های اولیه ضروری را ارائه داد.

بر اثر تنفس مقدار فراوان گاز مونوکسید یا جذب آن از راه پوست، این ماده وارد جریان خون می شود و به جای اکسیژن وارد ارگان های حیاتی بدن چون قلب، مغز و شش ها می شود و به این ترتیب باعث مرگ افراد می شود.

مسمومیت با گاز کربن مونوکسید برای نوزادان، زنان باردار، افراد مبتلا به بیماری های تنفسی، چون آمفیزم و بیماران قلبی بسیار خطرناک است و حتی تنفس درصد بسیار کمی از این گاز می تواند به سلامت آنها آسیب برساند.

مدیریت خطر بلایا و حوادث وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

مونوکسید کربن (CO): گازی بی رنگ و بی بو است و بیشتر افراد در ابتدا منتشر شدن آن را احساس نمی‌کنند. عمده ترین منبع تولید این گاز سوختن ناقص نفت و گاز است ولی اصولاً در اثر احتراق هر نوع ماده سوختنی خصوصاً در محیط های در بسته و فاقد اکسیژن ممکن است تولید شود. استفاده از آبگرمکن یا بخاری های مستعمل یا دارای نقص فنی و فاقد دودکش یا دارای دودکش بدون عملکرد مناسب در منزل بیشترین موارد ابتلا به مسمومیت را تشکیل می‌دهند.

از آن جا که تمایل این گاز برای ترکیب با هموگلوبین خون ما ۲۵۰ برابر بیش از اکسیژن است لذا با بالا رفتن درصد آن در هوای اتاق، به سرعت باعث ایجاد مسمومیت خواهد شد و اکسیژن رسانی به بافت های مختلف بدن از جمله مغز و قلب را دچار اختلال می‌کند که به علت بی رنگ و بی بو بودن این گاز، ممکن است وجود آن در محیط تا زمان ایجاد علایم مسمومیت شدید مورد توجه واقع نشود.

از جمله خطرناکترین منابع تولید این گاز می‌توان، اجاق گاز، آبگرمکن، چراغ‌های گازی خوراک پزی، دیزل‌های تولید برق خانگی در زمان قطع برق، بخاری گازی، شومینه و حتی روشن بودن خودرو در محیط بسته پارکینگ خانه را نام برد.

مدیریت خطر بلایا و حوادث وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

افزون بر گاز، وسایلی همچون بخاری هیز می و شومینه نیز از عوامل تولید گاز مونوکسید کربن هستند که بر اثر سوخت ناقص و وجود نداشتن تهویه مناسب هوا، سبب مسمومیت افراد می شوند.

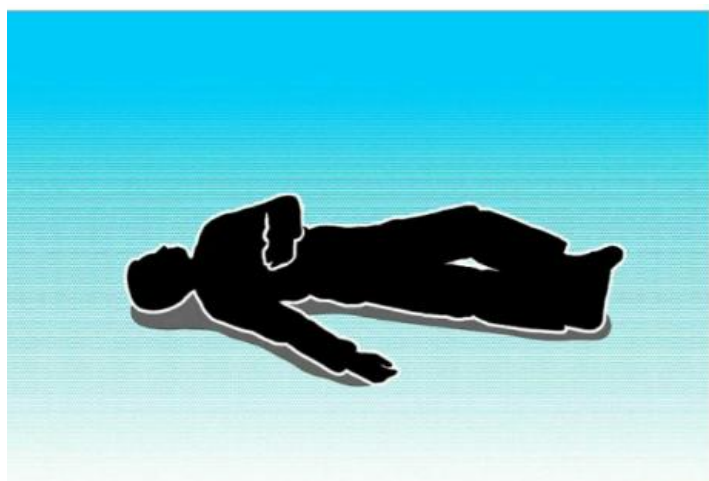
در محیط‌های سرپسته مانند اتاق، آپارتمان، قایق و چادرمسافرتی به ویژه زمانی که راه‌های خروج هوا و تهویه آن بسته شده باشد خطر مسمومیت با گاز به شدت افزایش می‌یابد.

در گام نخست با مشاوره با متخصص، امن‌ترین شیوه گرمایش خانه و محل کار را انتخاب کنید و در صورتی که قصد دارید از وسایل گرمایشی گازی استفاده کنید برای نصب از افراد کارشناس بهره بگیرید.

مدیریت خطر بلایا و حوادث وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

وجود راه تهویه ایمن و استاندارد، دودکش از جنس بدنه و کلاhek مورد تایید از جمله اصلی ترین نکته ها در محافظت از سلامتی شما و خانواده هایتان است.

از جمله مهم ترین نشانه های مسمومیت با گاز مونوکسید کربن موارد زیر را می توان نام برد که در صورت وجود یک یا چند مورد از این علامت ها به سرعت باید به مراکز درمانی مراجعه کنید یا با اورژانس تماس بگیرید.

گاز منواکسید کربن و علائم مسمومیت با منواکسید کربن:

علائم مسمومیت حاد با این گاز شامل سردرد، سرگیجه، تهوع و استفراغ و احتمالاً درد شکمی و سپس حالت بیهوشی، تشنج و اغما است و در بیماران مبتلا به ناراحتی های قلبی ممکن است تشدید بیماری یک علامت هشدار دهنده باشد.

از سایر علائم مسمومیت می توان به سفتی عضلات، افزایش تعداد تنفس، کاهش فشار خون و گاه تنگی مردمک ها اشاره کرد. باید توجه داشت که اگر فردی در اثر ابتلا به مسمومیت با گاز مونوکسید کربن جان خود را از دست ندهد ممکن است دچار نواقص عصبی و روانی پیشرفته نظیر فلج عضوی یا اختلال قوای مغز می شود. مسمومیت شدید با این گاز نیز می تواند کشنده باشد.

چگونه از مسمومیت با این گاز پیشگیری کنیم؟

- (۱) آگاه باشید که هر وسیله گرمای سوختنی که به نحوی با سوخت های فسیلی (نفت، گاز، ذغال سنگ) کار کند به صورت بالقوه می تواند سبب تولید گاز مونوکسید کربن شود.
- (۲) از بخاری های مستعمل و فرسوده بدون دودکش یا دارای دودکش نامناسب و غیر استاندارد استفاده نکنید.

مدیریت خطر بلایا و حوادث وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

۳) توجه داشته باشید، استفاده از بخاری های بدون دودکش به هیچ وجه از تولید گاز مونوکسید کربن جلوگیری نمی کند.

۴) خبرسانی به دوستان و اقوام درخصوص استفاده از این وسایل، تا درصورت بروز مسمومیت به سرعت به کمک شما بیایند و روشن نگذاشتن خودرو درمحیط پارکینگ سر بسته می تواند سبب ایمنی و جلوگیری از مسمومیت با این گاز مرگبار شود.

۵) بررسی تمام وسایل گرمایشی به طور روزانه و اطمینان از سالم بودن سوپاپ، لوله، اتصالات و تعمیر سریع هر نوع آسیب و نقص تا خطر مسمومیت به حداقل برسد.

۶) هرگز در فضای بسته و محدود که تهویه کافی و مناسب ندارد (نظیر اتاق، گاراژ و ...) آتش روشن نکنید.

۷) هرگز در فضای بسته گاراژ موتور اتومبیل را روشن نگذارید.

۸) قبل از راه اندازی وسایل گرمایشی، از سلامت مسیر دودکش ساختمان و بدون ترک و نشی بودن آن اطمینان حاصل نموده و از اتصال مناسب و صحیح لوله بخاری و آبگرمکن به دودکش دیواری اطمینان حاصل کنید.

۹) در زمان بروز باد، باران و یا بارش برف شدید امکان آسیب دیدن کلاهک دودکش وجود دارد، همچنین برخی از پرنده ها به دلیل گرم بودن این مکان برروی آن آشیانه درست می کنند که می تواند سبب مسدود شدن دودکش و بروز مسمومیت در افراد شود.

مدیریت خطر بلایا و حوادث وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

۱۰) تمام دودکش ها باید وسیله انتهایی ضد باد (کلاهک) مناسب داشته باشد.

۱۱) در محیط های شغلی و منازل که در آنها از کوره و مشعل استفاده می شود از سلامت دستگاه و سیستم تخلیه دود اطمینان حاصل نمایید.

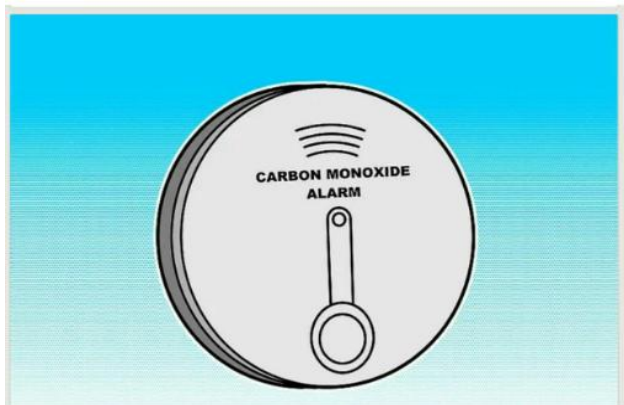
۱۲) هر وسیله گازسوز باید دارای یک دودکش مستقل و منتهی به فضای بیرون باشد و لذا به کارگیری آب گرمکن های دیواری در فضاهای بسته یا مکان های فاقد جریان هوا مجاز نیست.

۱۳) شیب لوله های افقی در داخل واحدها باید مثبت و روبه بالا و ارتفاع عمودی لوله در بیرون حداقل سه برابر طول افقی آن باشد.

۱۴) توجه به داغ بودن دودکش پس از روشن کردن وسیله گرمایشی به اطمینان شما از تخلیه گاز کمک خواهد کرد. اگر لوله دودکش بخاری شما سرد است دلیل آن خارج نشدن محصولات احتراق و گازهای سمی از دودکش است در این صورت باید ضمن رفع نقص، به طور موقت با بازکردن قسمتی از در یا پنجره تهویه در محیط ایجاد کنید.

۱۵) ضمن ایجاد تهویه مناسب جهت آشپزخانه و حمام منزل، از نصب آبگرمکن در حمام و نیز روشن کردن شعله های اجاق گاز در آشپزخانه جهت گرم نگه داشتن محیط داخل خانه جداً خودداری کنید.

۱۶) در صورت امکان خاموش کردن وسایل گرمایشی گازی در زمان استراحت شبانه، بازگذاشتن در و پنجره برای ایجاد جریان هوا در زمان استفاده از وسایل گرمایشی گاز سوز و استفاده از حسگر اعلام انتشار گاز مونوکسید کربن که توسط کارشناس می تواند بر روی دستگاهها نصب شود.

۱۷) اگر فضای منزل خود را با شופاژ و سیستم حرارت مرکزی گرم می کنید درز بندی و بستن منافذ درها و پنجره ها به منظور جلوگیری از اتلاف حرارتی بلامانع است اما در صورتی که از بخاری های گازسوز به منظور گرمایش محیط استفاده می کنید حتماً مختصری تهویه از طریق در یا پنجره در فضا ایجاد و از درز بندی و بستن کامل منافذ خودداری کنید.

مدیریت خطر بلایا و حوادث وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

۱۸) در صورت احساس علائم سردرد و سرگیجه و تهوع در مکانی که احتمال وقوع مسمومیت وجود دارد فوراً آن مکان را ترک کرده و به فضای آزاد پناه ببرید و در اسرع وقت به پزشک مراجعه کنید.

۱۹) در صورت تداوم علائم فوق برای چند روز متوالی احتمال مسمومیت خفیف با این گاز وجود دارد که بهتر است در این مورد با پزشک خود مشورت کنید.

۲۰) رانندگان وسایل نقلیه سنگین، از روشن کردن گاز پیک نیک در اتاق وسیله نقلیه خود جهت استراحت و خواب جدا خودداری کنند.

در برخورد با موارد مسمومیت با گاز مونوکسید کربن چه باید کرد؟

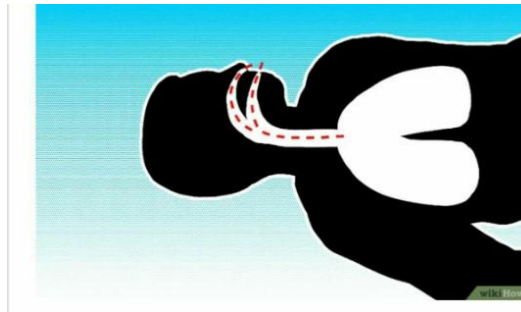
۱) اگر با افراد دچار مسمومیت مواجه شدید در گام اول پنجره‌ها و درب‌ها را باز کنید تا هوای تازه در فضا جریان پیدا کند.

- ۲) اگر امکان جابه جایی افراد را دارید آنها را به فضای باز ببرید.
- ۳) شیر گاز یا وسیله گرمایشی را ببندید و آن را خاموش کنید.
- ۴) پس از خارج ساختن مصدوم از محیط آلوده فوراً با اورژانس تماس بگیرید.
- ۵) علائم حیاتی مصدومان را کنترل و از باز بودن راه‌های هوایی مصدوم اطمینان حاصل کنید.
- ۶) با حوله مرطوب جلوی دهان و بینی خود را بپوشانید تا دچار مسمومیت نشوید و با یک حوله مرطوب دیگر هوای داخل محیط بسته را به سمت در یا پنجره هدایت کنید تا هوای تازه با آن جایگزین شود.

مدیریت خطر بلایا و حوادث وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

۷) افراد مسموم را روی زمین قرار دهید تا راه تنفسی آنها مسدود نشود، علائم حیاتی آنها شامل ضربان قلب، واکنش مردمک چشم، سطح هوشیاری، قدرت حرکت و مواردی از این دست را بررسی کرده به کارشناس اورژانس تا قبل از رسیدن کادر پزشکی اطلاع دهید.

۸) اگر شدت نشت گاز بسیار شدید است از محیط خارج شده منتظر بمانید تا کارشناسان آتش نشانی و اورژانس در محل حاضر شوند.

"ماندگار، پایدار مقاوم بسازیم"